

Terms and Conditions

The Library provides access to digitized documents strictly for noncommercial educational, research and private purposes and makes no warranty with regard to their use for other purposes. Some of our collections are protected by copyright. Publication and/or broadcast in any form (including electronic) requires prior written permission from the Library.

Each copy of any part of this document must contain there Terms and Conditions. With the usage of the library's online system to access or download a digitized document you accept there Terms and Conditions.

Reproductions of material on the web site may not be made for or donated to other repositories, nor may be further reproduced without written permission from the Library

For reproduction requests and permissions, please contact us. If citing materials, please give proper attribution of the source.

Imprint:

Director: Mag. Renate Plöchl

Deputy director: Mag. Julian Sagmeister

Owner of medium: Oberösterreichische Landesbibliothek

Publisher: Oberösterreichische Landesbibliothek, 4021 Linz, Schillerplatz 2

Contact:

Email: [landesbibliothek\(at\)ooe.gv.at](mailto:landesbibliothek(at)ooe.gv.at)

Telephone: +43(732) 7720-53100

Liber primus Ethicorum

Fo. I

Petri Tatari in sex libros Ethico-
rum questiones adiecto textu Aristotelis.



Arca libros

ethicorum Aristotelis mo-
uetur talis qstio: Utrum
virtutes morales sint i
voluntate vel in appeti-
tu sensitivo. Arguit pri-
mo q nō sint in volunta-
te: q volutitas est deter-
miata ad bonū: igitur nō
indiget habitu inclinatē ad illud bonū. Arguit
scđo sic: voluntas est libera: q ex se pōt se determina-
re ad agendum: q in ipa nō debet poni aliquid habitu
ad ipsam determinandū. Enī oppositū arguit: q
volutitas hz opatiōes suas in sua potestate et est il-
limitata et in determinata ad illas opatiōes: q indi-
get habitu determinatē ipsam ad sic agendum. Pro
solutione huius questionis:

Sciendū est pmo q bonū sim-
pli pkr/pōt capi
dupl. Ino mō vt distinguit ptra bonū appārēs:
et sicidē est q verū bonū: tūc dico: q nō pōt intel-
ligi: q volutitas determinat ad bonū simpli tāqz ad
obiectū: quia ipa nō posset velle aliquid bonū appā-
rēs: cū potentia nō posset in aliqd/ nisi in eo salue-
rō sui obiecti: imo si voluntas esset determinata ad
bonū simpli/ seqref q nō posset peccare: q nō pos-
set nisi i vēp. bonū. Altō mō accipit bonū simpli p
bono in vli. i. p bono qd est cōmune ad vēp. bonū
et bonū appārēs: tunc dico: q sūm cōter loquen-
tes tale bonū est obiectū appetitivū: q qcd appe-
tit/appetit sub rōne boni sive verti sive appārēs.
Et p hoc soluit p̄mū argumētū. Nā voluntas nō
est determinata ad bonū simpli. i. ad vēp. bonū: licet
sit forte determinata ad bonū: qd est cōe ad vēp. bo-
nū/ et ad bonū appārēs. Ut rū aut voluntas possit
ferri in illud in quo nulla ratio boni apparet: du-
biū est inter doctores.

Sciendū est scđo q nihil dī opera-
ri laudabilitē vel
vituperabilitē/ nisi habeat opatiōes suas in sua
potestate. Et q sequit q inanitā et agentia natu-
ralia/ nō dicunt agere laudabilitē/ vel vituperabi-
litar. Et si qs dicat: ergo scđm appetitū sensitivū/
et etiā scđm intellectū homo nō diceref operari neqz
laudabilitē neqz vituperabilitē/ cū oīa illa videāf esse
agētia naturalia. Nādef/ q ista nō sūt pura agētia
naturalia: s̄ subiiciuntē impio voluntatē. Et dicunt
libera p̄cipiativē/ et voluntas dī libera cōntiār: ita
q si voluntas diffiniref libertas poneret in ei⁹ dif-
finitionē sicut dīna: et scđm hoc operant̄ laudabilitē
vel vituperabilitē. Et scđm hoc p̄nt h̄re habitus in
clinantes ad sic agendum. Et si dicas/ si in volunta-
te et intellectu ponerent habitus/ seqref q nō essent
potētie perfectae: q nō p̄nt se determinare ad suas
opatiōes/ nisi mediantibus suis habitibus. Nāde-
tur/ q nō ponunt ppter hoc: s̄ ponunt ppter illi-
mitationē q arguit p̄fectionē in actiuo: et nō vt ne-
cessario regrant ad hoc q tales potētie exerant in
actū: q volutitas sine habitu pōt se determinare ad
sic agendum: tñ ex actioe sua acqrit sibi habitu q de-
terminat eā et inclinat eā ad sic agendum. Nā est ad
vertendū q in hoīe est appetitus sensitivus q sem-
per inclinat ad oppositū cōtrariū dictamini recte

rōnis: ita q nō possem recte operari sūm illud dicta
men/ nisi cū tēdio et labore: nisi p̄suetudinē acqre
rem⁹ habitū aliquē in nobis: et per istud pōt solui
scđm argumētū. Et quo ponitur:

Qōclusio responsalis: Virtutes morales
ponēde sunt in volūtate/ licet in
appetitib⁹ sensitivis inueniantur habitus inclinā-
tes ad operationes cōformes recte rōni.

Querit scđo Ut dēvōtūb⁹ sit scīa.
Et arguit p̄mo q nō qz
de sola p̄clusiōe habet scīa: s̄ virtutes nō sūt p̄clo-
nes: igitur. Scđo sic: Scīa est eoz q sunt sp̄vel in p̄t-
bus: s̄ virtutes nō sūt in p̄tib⁹: q̄ hoīes ut in p̄tib⁹
sunt mali. In oppositū ē Aristo. i. tex. Pro cui⁹ so-

Sciēdū est p̄mo q de (lutiōe
omī illo qd hz
aliquā diffinitionē et passionē pōt h̄ri scīa: s̄ virt⁹
hz passionē et diffinitionē. Unī virtus est q̄ haben-
tē perficit et eius opus bonū reddit. Unī diffinition
facit scire rem scđm noticiā incōplexā/ et est mediū
ad sciēdū rem scđm noticiā complexam. Virtus
etiā habet passiones: scīz esse circa difficultia et esse
moderatiū passionū: ergo videt q̄ devōtūb⁹
possit haberi scīa tāqz supple de scibili remoto: nā
de sola conclusiōe habetur scīetia tanqz de scibili
propinquō: de q̄ als in artibus visum est: primo
posterior⁹/dubitationē scđa/circa qntū septū et septi
mū caplū. Et p̄ hoc soluit p̄mū argumētū et etiam
scđm. Unī qn̄ dī q̄ scīa est eoz q̄ sūt semp̄id est: est
de cōclusiōe necessaria q̄ quādōcunqz formāt sem-
per est vera. Aduerte etiam q̄ virtus dicit̄ habere
causas determinatas: que sunt ratio seu intellect⁹
distinguēs inter bonū et malum: voluntas eliciēs
bonū et fugiēs malū: et assuefactio in bonis opib⁹.

Sciēdū est scđo q scīa de virtuti
bus est necessaria hoī: nā qdē necessaria simpli: sic q̄ hoī nō possit
bñ eē et vivere sine ipa: s̄ est necessaria scđm qd/pu-
ta ad acq̄ēdū finē debitū hoī q̄ est ipa felicitas: q̄
cōsilit in opatiōe pfecta hoīs. I. in vīlōe dei et el⁹ di-
lectiōe. in q̄ aut p̄ncipali⁹ dicit̄ q̄ in dilectiōe/ licet
aliquā oppositū teneant. Unī cognitio istius finis est
hoī necessaria: vñ sicut sagittator: nō recte sagitta-
ret ad signū nisi cognosceret signū: ita hoī nō re-
cte tendet ad finē nisi recte cognoscet finē. Itē vir-
tutes etiā sunt necessarie hoī q̄ ad el⁹ p̄fectionē: hoī
em̄ nō dī pfectus/ nisi habeat subiectionē virū in-
teriorū in ordine ad rōnē: et hoc fit p̄ virtutes. Di-
ces/ sine virtutib⁹ homo bñ pōt operari. Nā ad
bñ operandū sufficit ratio q̄ distinguat inter bonuz
et malum/ et semper ad optimā deprecaſ: et voluntas
pōt elicere bonum et fugere malū: et executio pōt
esse p̄ mēbra: igitur. Nā pōtēdēf/ q̄ in hoīe preter rō-
nē est appetit⁹ sensitivus/ q̄ in plurimū inclinat
in triū illius qd recta ratio dicit̄: ppter qd est
multuz difficile operari scđm q̄ recta ratio dicit̄/
et oīno tēdiosum et disiplcēs: nisi p̄ cōsuetudinē ac-
qslitus fuerit habitus virtuosus moderans appē-
tūm sensitivū et inclinās ad precepta ratiōis. Et
ex omnibus istis p̄dictis ponitur:

Qōclusio rū salis: De virtutib⁹ moralib⁹/
q̄s pauci hoīes h̄nt pōt eē p̄a
scīa: q̄ p̄clusio relinquit p̄bata in p̄mo notabili.

Ois ars et ois doctrina similiter aut
et actus et dilectio bonū quoddā appē-
tere vident̄. Ideoqz bñ enūciaverūt bo-

Geo. In. 4.
dis. 49. q. 5
et. 4.